

Cantatedienst zondag in de Pauluskerk

‘Ein Herz, das seinen Jesum lebend weiß’ BWV 134

**“Verrukkelijke, warmbloedige, feestelijke, haast verliefde muziek.[-] Magnifiek.”
Woorden van Maarten ’t Hart. Zijn beschrijving van een van de heerlijkste duetten die
Bach schreef. En laat dat duet nu aanstaande zondag klinken in cantate BWV 134!**

Cantate 134 zoals die zondag wordt uitgevoerd, was bedoeld voor derde Paasdag, 11 april 1724. Een feestdag volgens de Lutherse liturgische kalender.

Bach is dan bijna een jaar als cantor verbonden aan de Thomaskerk in Leipzig en heeft zich ambtshalve verplicht wekelijks een cantate af te leveren.

Na de eerste uitvoering van de Johannes Passion op Goede Vrijdag 8 april van dat jaar volgen dan kort achtereenvolgend de drie Paasdagen, waarop toch (letterlijk) opgewekte muziek zal moeten klinken. Een drukke tijd dus en daarom geen wonder, dat Bach eerder gecomponeerd werk doorvlooit, bewerkt en als nieuw het Leipziger publiek voorzet. Voor eerste Paasdag kiest hij een cantate die al in 1715 in Weimar was gecomponeerd. Voor tweede Paasdag maakt hij een bewerking van een verjaardagscantate uit 1718, geschreven voor zijn toenmalige werkgever, vorst Leopold von Anhalt-Köthen. En ook voor derde Paasdag grijpt Bach terug op uitbundige, wereldlijke feestmuziek gecomponeerd tijdens zijn verbintenis aan het Köthense hof.

BWV 134, een parodie

De oerversie van BWV 134 is een wereldse cantate, geschreven voor nieuwjaarsdag 1719 ter verheerlijking van vorst Leopold. Een serenata getiteld “Die Zeit, die Tag und Jahre macht”, een tekst van Christian Friedrich Hunold. In de wereldse cantates van Bach vertegenwoordigen de vocale solisten vaak mythologische of allegorische figuren die deel uitmaken van een zogenaamd *dramma in musica*. Deze drammas zijn gemodelleerd naar voorbeeld van de Italiaanse wereldse kamerantate en de opera seria: een opeenvolging van recitatieven en solo-aria’s. Er vindt nauwelijks directe tekstuele of muzikale interactie plaats tussen de opgevoerde personages.

In Bachs wereldlijke cantates komen de individuele stemmen soms tot samenklank, vooral in de duetten en koorpartijen, maar meestal omwille van retorische of muzikale effecten en niet voor het drama in engere zin.

In ‘Ein Herz, das seinen Jesum lebend weiß’, de parodie dus, vervangt de onbekende librettist in 1724 de bestaande tekst door een metrisch identieke tekst met vrome boodschap. Slechts in een enkel zinnetje, *Der Heiland erscheint*, verwijst de tekst naar het evangelie van die dag, Handelingen 13: 26-33. Tekstvergelijking laat zien, dat componist en tekstdichter heel dicht op de oude, wereldse tekst en de oorspronkelijke noten zijn blijven zitten. Om het maar passend te maken. Onder druk wordt alles vloeibaar en de tijdsdruk heeft hier ongetwijfeld een grote rol gespeeld.

Het resultaat is een cantate vol vreugdevolle klanken, met melodieuze orkestraties, fijne partijen voor violen en hobo’s, maar waarin tekstexpressie en notenbeeld soms niet al te lekker samenvallen.

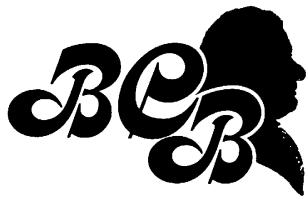
Converseren op ijle hoogte

Deze cantate is er een die slechts weinig mensen kennen. Opvallend, want je hoort een Bach in optima forma, hoewel ... is hij dat niet altijd! Opwekkende hofmuziek met Brandenburgse branie, oude Franse dansmuziek in snelle driekwartsmaat, de passepied. Eén lange, doorgaande beweging naar voren, een geweldige openingsaria voor tenor en als antwoord een expansief slotstuk met vierstemmig koor afgewisseld met de beide solo stemmen. En daartussenin dan dat onweerstaanbaar wonderschone duet. Onstuimige feestmuziek, dat is het. Wie met Bach communiceert beklimt de Parnassos, waar de atmosfeer zuiver is en de geest verheven.

Ook bereid de klim te wagen? De Bach Cantorij Baarn voert cantate BWV 134 aanstaande zondag om 19.30 uur uit tijdens de interkerkelijke dienst in de Pauluskerk. Voorganger is ds R. van den Beld.

Met plezier begroet de cantorij de twee vocale solisten die beiden niet eerder in Baarn zongen: Åsa Olsson (alt) en Dolf Drabbels (tenor).

Koor, solisten en orkest staan onder leiding van Bas Ramselaar. Organist is Henk van Zonneveld.



Verzoeken dit vignet bij het artikel te plaatsen en –indien mogelijk– een foto van Åsa Olsson (mezzo sopraan) (zie bijlage, rechtenvrij)